

Universiteit
Leiden
The Netherlands

De EU-Taxonomie: Een onderzoek naar de invloed van de economische belangengroepen op de EU-taxonomie vergeleken met de invloed van de milieubelangengroepen

Droppert, Jasmijn

Citation

Droppert, J. (2022). *De EU-Taxonomie: Een onderzoek naar de invloed van de economische belangengroepen op de EU-taxonomie vergeleken met de invloed van de milieubelangengroepen.*

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [License to inclusion and publication of a Bachelor or Master thesis in the Leiden University Student Repository](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3484414>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

DE EU -TAXONOMIE

Een onderzoek naar de invloed van de economische belangengroepen op de EU-taxonomie vergeleken met de invloed van de milieubelangengroepen

Masterscriptie

MPS: Politiek, Beleid en Management

Jasmijn Droppert

S2012146

01-06-2022

9242 woorden

Scriptiebegeleider:

Dr. N.A.J. van der Zwan

Inhoudsopgave

Inleiding	3
1.1 Inleiding en onderzoeksvraag.....	3
1.2 Doelstelling.....	4
1.3 Wetenschappelijke relevantie van de onderzoeksvraag.....	4
1.4 Maatschappelijke relevantie van de onderzoeksvraag.....	5
1.5 Leeswijzer.....	6
Hoofdstuk 2: Theorie	7
2.1 Regulatory capture	7
2.2 Economische belangengroepen	10
2.3 Europese reguleringsinstanties:	10
Hoofdstuk 3: Methodologie	11
3.1 Onderzoeksdesign.....	12
3.2 Conceptualisering en operationalisering	12
3.3 Casus.....	13
3.4 Dataverzameling.....	15
3.5 Methode van data-analyse.....	16
3.6 Validiteit en betrouwbaarheid	17
Hoofdstuk 4: Resultaten	18
4.1 TEG Enquête.....	18
4.2 Feedback financiële belanghebbenden.....	20
4.3 Feedback milieu belanghebbenden.....	23
4.4 Overeenkomst feedback en de definitieve taxonomie	24
4.5 Analyse.....	27
Hoofdstuk 5: Conclusie	29
Literatuurlijst	31
Bijlages	36
Bijlage 1: Kenmerken respondenten financiële belanghebbenden.....	36
Bijlage 2: Kenmerken respondenten milieubelanghebbenden.....	38
Bijlage 3: Antwoorden financiële belanghebbenden TEG	39
Bijlage 4: Antwoorden milieubelanghebbenden TEG	43

Inleiding

1.1 Inleiding en onderzoeksvraag

De dreigende toename van de opwarming van de aarde als gevolg van uitstoot door mensen heeft de afgelopen decennia steeds meer aan maatschappelijke aandacht gewonnen. Sinds de eeuwwisseling is de Europese Unie (hierna: EU) steeds actiever geworden op het gebied van klimaatverandering. Zo ondertekende de EU het klimaatakkoord van Parijs in 2015 met als doel de uitstoot van broeikasgassen in 2030 ten opzichte van 1990 met 50% te reduceren (EU en het klimaatakkoord: klimaatneutraliteit, 2021) Om dit te behalen ontwikkelde de Europese Commissie de Green Deal, een plan dat de markt van de EU moet transformeren tot een grondstoffenefficiënte en duurzame economie. Het plan bestaat onder meer uit de EU-taxonomie. De taxonomie bevat een lijst van economische activiteiten die als leidraad geldt voor beleggers om te beleggen in duurzame ondernemingen, grondstoffen of producten. Europese bedrijven zijn verplicht te melden in hoeverre hun uitgaven en omzet overeenkomen met de ‘groene’ lijst (Poolen, 2020). De taxonomie bestaat uit drie belangrijke milieudoelstellingen:

‘Kapitaalstromen heroriënteren naar een duurzamere economie; duurzaamheid tot vast onderdeel van risicomanagement maken en transparantie en langetermijndenken stimuleren’ (Spek, 2021).

Afgelopen januari presenteerde de Europese Commissie (het uitvoerende orgaan van de EU) deze groene investeringsgids, waarin een lijst is gecreëerd van duurzame investeringen. Echter al voor de invoering van de groene labels levert het plan van de Europese Commissie veel kritiek op. Sommige lidstaten, experts en milieuorganisaties zijn het niet eens met het feit dat investeringen in kernenergie en gas voor een tijdelijke periode het groene EU-label zullen ontvangen (Van de Wiel, 2022). Het toevoegen van gascentrales aan de groene lijst is volgens milieugroep Greenpeace ‘een licentie aan bedrijven om zich groener voor te doen dan ze zijn’ (NOS, 2022). Een aantal landen is onder andere van plan om naar het Europees Hof van Justitie te stappen wanneer de twee energiebronnen worden goedgekeurd (Van de Wiel, 2022).

Hoe kunnen energieproducten zoals kernenergie en gas op de Groene Investeringsgids staan ondanks de kritiek? Is dit een gevolg van het inschakelen van industriebelanghebbenden en hun invloed op de maatregelen? In deze scriptie zullen deze vragen beantwoord worden aan de hand van een onderzoek naar de invloed van belangengroepen. Uit eerdere onderzoeken

blijkt namelijk dat financiële belangengroepen veel invloed kunnen uitoefenen op financiële regelgevende instanties (Posner, 2014; Pagliari en Young, 2015). Dit onderzoek analyseert in hoeverre de belangen en doelstellingen van financiële belangengroepen overeenkomen met de huidige EU-taxonomie verordening. Vervolgens wordt hun invloed vergeleken met de invloed van milieubelanghebbenden die lobbyen voor een groener Europa, zoals *WWF* en *Zero Waste Europe*. De onderzoeksvraag voor deze scriptie is als volgt: *Wat is het effect van de economische belangengroepen op de EU-taxonomie vergeleken met het effect van de milieubelangengroepen?*

1.2 Doelstelling

In deze scriptie wordt onderzoek gedaan naar de invloed van financiële belangengroepen en milieubelangengroepen door middel van een analyse van de consultaties behorende tot de taxonomie. De analyse wordt gemaakt aan de hand van een enkele case, namelijk de taxonomie verordening op een retrospectieve wijze. De scriptie heeft als doel het effect van financiële- en milieubelangengroepen op de taxonomie te onderzoeken op een X georiënteerde wijze. Vervolgens wordt er ook gekeken in hoeverre er sprake is van *regulatory capture* binnen het reguleringsproces van de taxonomie. *Regulatory capture* houdt het proces in waarbij gereguleerde industrieën hun belangen benadrukken bij regelgevende instanties waardoor hun belangen uiteindelijk breed vertegenwoordigd worden in de desbetreffende regelgeving (Posner, 2014). In de scriptie wordt vervolgens het antwoord gegeven op de vraag of de financiële belangengroepen meer invloed hebben op de taxonomie dan de milieubelanghebbenden.

1.3 Wetenschappelijke relevantie van de onderzoeksvraag

Binnen de wetenschappelijke literatuur is er al veel aandacht besteed aan de invloed van financiële of economische belangengroepen op de regelgeving van de financiële sector. Ook de term *regulatory capture* is binnen economische literatuur meerdere malen onderzocht op theoretisch niveau (Stigler, 1971; Underhill & Zhang, 2008). Bestuurskundige Yackee (2021) suggereerde dat de term echter binnen de bestuurskundige literatuur vaker onderzocht moet worden voor bepaalde cases, met name in de Europese sector. In vergelijking met de economische literatuur legt dit onderzoek dan ook niet alleen de theorie van het *regulatory capture* vast, maar creëert het tevens een beter begrip in hoeverre *regulatory capture* in de

praktijk aanwezig is. Zo wordt de term in de volgende hoofdstukken geoperationaliseerd en toegepast op de taxonomie casus. Daarnaast onderscheidt dit onderzoek zich van Yackees analyse door niet de focus te leggen op het perspectief van belanghebbenden op de term, maar juist op de overeenkomsten van feedback op consultaties van belanghebbenden en de definitieve EU-taxonomie.

Volgens politicoloog Daniel Carpenter (2014) kan *regulatory capture* geanalyseerd worden aan de hand van drie factoren, namelijk het aantonen van het algemeen belang, het aantonen van de acties en intenties van de gereguleerde industrie, en tot slot het aantonen dat het uiteindelijke beleid wordt verschoven van het algemeen belang naar het belang van de industrie. In vergelijking met het onderzoeksmodel van Carpenter analyseert dit onderzoek niet alleen het algemeen belang en de gereguleerde industrie (de financiële belanghebbenden), maar ook de milieubelangengroepen.

Tot slot is er nog geen grondig onderzoek gedaan naar de invloed van economisch belangengroepen bij de casus EU-taxonomie. Dit komt mede doordat het eerste deel van de EU-taxonomie pas op 1 januari 2022 in werking is getreden. Door het verband tussen economische belangengroepen en de taxonomieverordening te onderzoeken zal blijken of de belangengroepen mogelijk invloed hebben gehad op de uitkomsten van de taxonomie. Het onderzoek is dan ook wetenschappelijk relevant omdat op basis van deze resultaten men een oordeel kan vellen over de eventuele gevaren van de hoeveelheid invloed van bepaalde belangengroepen.

1.4 Maatschappelijke relevantie van de onderzoeksvraag

Het onderzoek draagt op verschillende manieren bij aan de maatschappij. Voor de analyse wordt een vergelijking gemaakt tussen de acties en intenties van de gereguleerde industrie en het algemeen belang. Door deze concepten beide empirisch te onderzoeken wordt vervolgens vastgelegd of er werkelijk *regulatory capture* heeft plaatsgevonden doordat de belangen van de gereguleerde industrie bijvoorbeeld zijn doorgevoerd in plaats van het algemeen belang. De toenemende macht van economische belangengroepen kan namelijk problematische gevolgen hebben voor de uitvoering van de taxonomie. Zo kan de verordening haar nut verliezen wanneer alleen de focus wordt gelegd op de belangen van de economische belanghebbenden. Wanneer dit het geval is kunnen de resultaten van dit onderzoek eventueel leiden tot verbeteringen rondom de afhankelijkheid van het reguleringsproces van de taxonomie en de waarborging van

het algemeen belang. Het onderzoek is dus praktisch relevant aangezien het kan leiden tot aanbevelingen om een probleem op te lossen.

1.5 Leeswijzer

In Hoofdstuk 2 ga ik in op de theorie en literatuuronderzoek behorende tot de hoofdvraag. In hoofdstuk 3 bespreek ik welke methode van toepassing is om te onderzoeken wat het effect is van economische belangengroepen en milieugroepen. Een kwalitatieve methode door middel van een inhoudsanalyse wordt vervolgens toegepast op de casus EU-taxonomie in hoofdstuk 3. Vervolgens weergeeft hoofdstuk 4 de belangrijkste resultaten van het onderzoek en wordt er een antwoord gegeven op de besproken verwachtingen van het onderzoek en de hoofdvraag. Tot slot concludeer ik in hoofdstuk 5 alle bevindingen en bespreek ik de beperkingen van dit onderzoek.

Hoofdstuk 2: Theorie

Het theoretisch kader voor dit onderzoek bestaat uit wetenschappelijke artikelen die theorieën en definities verschaffen over de term *regulatory capture*, economische belangengroepen en reguleringsinstanties op Europees niveau.

2.1 Regulatory capture

Zoals aangegeven in de inleiding komt het concept *regulatory capture* meerde malen terug bij onderzoeken betreffende financiële regelgeving. Wanneer we een blik werpen op de term *regulatory capture* blijkt dat de theorie vanaf de jaren vijftig verschillende definities heeft verkregen. Dit is onder andere veroorzaakt doordat de term in verschillende onderzoeksgebieden is onderzocht en hierdoor vrij vaag is gedefinieerd (Yackee, 2021). Een onderzoeker die als een van de eerste de term *regulatory capture* benoemde was politicoloog Marvell Bernstein (2015). In zijn werk theoretiseerde hij de term als een proces waarbij alle openbare regelgevende instanties zich uiteindelijk op een voorspelbare manier ontwikkelen. Deze voorspelbare manier is volgens hem ook wel te benoemen als de *Life Cycle of Regulatory Commissions*, bestaande uit de vier fases zwangerschap, jeugd, volwassenheid en tot slot ouderdom. In de eerste fase staat de regelgevende commissie nog lijnrecht tegenover de idealen van de gereguleerde belangengroepen (Bernstein, 2015 pp. 77-79). In de volgende drie fases neemt de interesse van het publiek af waardoor de regelgevende instantie afhankelijk wordt van nieuwe bronnen van steun, bijvoorbeeld de gereguleerde belangengroepen. De doelen en standpunten van de regelgevende commissie komen vervolgens grotendeels overeen met de eisen van gereguleerde belangengroep.

Vanaf de jaren zeventig kwam er ook belangstelling voor het concept uit de economische hoek. Econoom George Stigler (1971) zag *regulatory capture* als een proces waarbij belangengroepen een beroep doen op regelgevende instanties om zo voordelen voor hunzelf te ontvangen ten koste van de samenleving. In zijn artikel beschreef hij het als volgt: ‘As a rule, regulation is acquired by the industry and is designed and operated primarily for its benefit.’ (Stigler, 1971 p. 3). Volgens hem was het dus een proces waarbij regulerende instanties werden beïnvloed aan de hand van vraag en aanbod. De aanbieder bestond uit de regelgevende instantie en de vrager uit een groep bedrijven die voordelen verwachtten vanuit de regulering. Stigler zag het proces tussen de regelgevende instantie en de belangengroepen dus eerder als een marktregulering dan een proces van verzwakking van standvastigheid zoals Bernstein het beschreef.

Het werk van de economen rondom de theorie werd echter niet door menig politicologen en bestuurskundigen geaccepteerd. Volgens verschillende politicologen bekeken economen de regelgeving door middel van marktfalen in plaats van overheidsfalen (Posner, 2014; Yackee, 2021). Uit de onderzoeken van economen blijkt dat ze met name kritiek hadden op het regelgevingsbeleid, maar zochten in hun analyse niet naar bepaalde oorzaken voor deze kritiek. Het werk van de econoom Stigler is volgens wetenschapper Richard A. Posner bijvoorbeeld een te statische theorie waarin de invloed van belanghebbenden wordt uiteengezet (Posner, 2013, pp. 52-53). Hiermee bedoelt hij dat volgens Stigler's theorie er bij de regelgeving geen sprake was van organisatorische factoren zoals concurrentiebeperkingen, protectionisme of bureaucratie die de regelgeving kunnen beïnvloeden. Volgens Posner moeten deze factoren eveneens meegenomen worden om *regulatory capture* te analyseren.

In het boek *Preventing regulatory capture: Special interest influence and how to limit it* (2014) beschrijft Posner *regulatory capture* als een proces waarbij regelgevende instanties gedomineerd kunnen worden door de industrieën. Volgens hem betekent de term: 'refers to the subversion of regulatory agencies by the firms they regulate' (Posner, 2013, p. 49). Hiermee suggereert Posner dat de gereguleerde bedrijven een vorm van oorlog hebben gevoerd met de regelgevende instanties en deze vervolgens hebben gewonnen, waardoor ze hun eigen belangen kunnen vertegenwoordigen in de regelgeving. Voor dit onderzoek hanteer ik dan ook de definitie van politicoloog Richard A. Posner (2014). Volgens N. McCarty (2014) ontstaat deze 'capture' met name bij complexe beleidsdomeinen, waarbij regelgevers het lastig vinden om autonoom informatie en expertise te verkrijgen over de gevolgen van beleid. Complexe beleidssectoren zijn bijvoorbeeld de financiële- en medische regelgeving.

De ongrijpbaarheid van *Regulatory capture* bevindt zich niet alleen in het definiëren van het concept (Yackee, 2020) maar ook het meten van het concept. Zo verschillen meningen binnen het wetenschappelijke debat over het niveau van het bewijs dat nodig is om tot de conclusie te komen of er sprake is van *capture* binnen bepaalde regelgeving. Is er bijvoorbeeld al sprake van *capture* wanneer één regel binnen de regelgeving enigszins verzwakt is, of pas wanneer er op structurele wijze een groot deel van de regelgeving is aangepast in het voordeel van de gereguleerde industrie? Daarnaast is er ook een verschil in het aantonen van resultaten binnen het wetenschappelijk debat. Een aantal wetenschappers suggereert dat het meten van *capture* kan gezien worden als een uitkomst waarbij er wel, of geen sprake van *capture* is (Carpenter & Moss 2014; Coglianesi 2016). Anderen daarentegen rangschikken de mate van *capture* langs een spectrum, waarbij er dus verschillende mate van *capture* aanwezig kan zijn (Yackee, 2020). Voor deze scriptie wordt er net zoals in het artikel van Yackee de term gemeten

langs een spectrum.

Uit de eerdere literatuur blijkt dus dat er geen algemeen geaccepteerd standaard bestaat voor het analyseren en definiëren van *regulatory capture*. In de recente onderzoeken van Coglianese (2016) en Carpenter (2014) analyseren ze *regulatory capture* door middel van een vergelijking tussen de lobbydocumenten van de gereguleerde industrie versus die van publieke belangengroepen. Volgens politicoloog Daniel Carpenter is het van belang dat studies die de mate van *capture* onderzoeken eveneens een analyse maken voor het algemeen belang. Het algemeen belang kan namelijk een alternatieve verklaring geven voor de kenmerken die worden waargenomen in regelgeving. Daarnaast kan men door middel van een analyse van het algemeen belang aantonen of daadwerkelijk de belangen van een bepaalde groep (bijvoorbeeld de gereguleerde partij) boven het algemeen belang zijn gezet (Carpenter, 2014). Wanneer er sprake is van dit verschijnsel kan men volgens Carpenter spreken van *capture*.

Het concept *regulatory capture* kan dus verdeeld worden onder verschillende diagnoses: het aantonen van het algemeen belang, de acties en intenties van de gereguleerde industrie, en tot slot het aantonen dat het uiteindelijke beleid wordt verschoven van het algemeen belang naar het belang van de industrie. Deze concepten zullen in het volgende hoofdstuk geoperationaliseerd worden. Hoewel er wel degelijk sprake kan zijn van *regulatory capture* bij regelgevende instanties, is het volgens Coglianese (2016) van belang om ook andere oorzaken te bekijken die kunnen leiden tot veel invloed van economische belanghebbenden. Wanneer uit de bevindingen blijkt dat er sprake is van veel invloed van economische belanghebbenden, zal er ook geanalyseerd of het verschijnsel werkelijk overeenkomt met *regulatory capture* of met de oorzaken beschreven door Coglianese. Deze oorzaken bestaan uit:

1. Bescherming

Wanneer er sprake is van regulering die in het voordeel is van het gereguleerde bedrijf betekent dit niet per definitie *capture*. Zo kan er ook op rationele wijze gekozen worden voor bescherming van een bepaalde sector zonder dat het algemeen belang belemmerd wordt. Deze gunstige bescherming zonder *capture* ziet men met name bij product goedkeurings- en licentiebeslissingen (Coglianese, 2016).

2. *Revolving door dynamic*

De *Revolving door dynamic* houdt in dat tijdens het proces van regelgeving de regelgevers expertise vragen aan de gereguleerde industrie zelf, aangezien er weinig andere bronnen

van expertise zijn buiten de gereguleerde sector. Dit betekent echter niet dat er direct sprake is van *regulatory capture* (Coglianese, 2016).

2.2 Economische belangengroepen

Voor dit onderzoek ligt met name de focus op de financiële belangengroepen en hun invloed op regelgevende instanties in de financiële sector. De macht van deze groepen is al regelmatig onderzocht binnen de publieke sector. Met name de wijze hoe en waardoor deze lobbyisten zo veel macht verkrijgen op de regelgevende instanties is door verschillende auteurs belicht. Uit verschillende onderzoeken blijkt namelijk dat zij een grote mate van invloed hebben op de regelgeving (G. Underhill & X. Zhang, 2008; Pauly, 2007). Politicoloog Posner (2014) benoemt als oorzaak voor de grote mate van invloed het middel geld. Andere factoren die bijdragen aan de hoeveelheid macht van de financiële belanghebbenden zijn de privéinformatie en technische expertise van deze groep (G. Underhill & X. Zhang, 2008; Tsingou 2014).

De financiële sector wordt daarnaast door regelgevende instanties gezien als een lastig domein waar zij zelf onvoldoende kennis over beschikken. Hierdoor voelen zij zich genoodzaakt om de financiële belanghebbenden in te schakelen voor advies. De kennis en privéinformatie hebben volgens de politicologen Underhill & Zhang (2018) ertoe geleid dat de macht van economische belanghebbenden op de regelgeving zo groot is waardoor het publieke belang sterk wordt ondermijnd. Tot slot heeft de mate van pluriformiteit binnen financiële belangengroepen naast de factoren geld, expertise en het bezit van privéinformatie volgens politicologen S. Pagliari en K. Young (2013) eveneens positieve invloed op de macht van deze belangengroepen in de financiële sector.

2.3 Europese reguleringsinstanties:

In de afgelopen jaren is het voor regelgevende instanties in de financiële sector een gewoonte geworden om regelgevingsvoorstellen open te stellen voor consultaties, ook wel raadpleging. Volgens de regelgevende instanties biedt de feedback van belanghebbenden op bepaalde voorstellen namelijk technische expertise, belangrijke privé-informatie en een goed beeld van de impact en risico's van een bepaalde maatregel (James, Pagliari & Young, 2020; Underhill & Zhang, 2008). In het artikel van Bunea & Thomson (2014) onderzochten ze vervolgens in hoeverre de consultaties voor experts uiteindelijk leidde tot successen van de beleidsmakers, in dit geval de Europese Commissie. De bevindingen van dit artikel toonden aan dat de Europese Commissie meer succes had tijdens de besluitvormingsfase na een consultatie van een groot

aantal belangengroepen (Bunea & Thomson, 2014) dan zonder een consultatie. Daarnaast is het leveren van feedback op voorstellen voor economische belangengroepen een goede manier om hun standpunten te benadrukken en zo het beleid vorm te geven. De consultaties zijn dus een zeer waardevolle bron om te onderzoeken (Yackee en Yackee, 2006).

Doordat de EU-taxonomie onder financiële regelgeving valt kwam ik door middel van de bovenstaande theorie tot de volgende verwachting:

Als de theorie van regulatory capture van toepassing is op de casus EU-taxonomie, dan zouden financiële belangengroepen een grotere mate van invloed hebben op de EU-taxonomie dan de milieubelangengroepen. Financiële belangengroepen beschikken namelijk over meer middelen, expertise en belangrijke privé-informatie dan andere belangengroepen.

Causaal mechanisme

Het concept *regulatory capture* ontstaat mede door de eerder beschreven factoren die belangengroepen kunnen beschikken, zoals technische expertise, geld en privéinformatie. Doordat financiële belangengroepen over het algemeen beschikking hebben over alle drie de factoren is de verwachting dat er vaker advies aan hen gevraagd zal worden dan aan milieubelangengroepen. Daarnaast vragen regelgevers regelmatig advies aan financiële belanghebbenden en experts bij een complex beleidsdomein door middel van consultaties. Wanneer deze factoren aanwezig zijn is kan er sprake zijn van *regulatory capture* waardoor de financiële belangengroepen een groter effect zullen hebben op de taxonomie-verordening. Voor dit onderzoek zal er onderzocht worden of er inderdaad sprake is van *regulatory capture* door de belangen van de financiële industrieën te vergelijken met het officiële rapport van de taxonomie.

Hoofdstuk 3: Methodologie

3.1 Onderzoeksdesign

Voor dit onderzoek maak ik gebruik van een kwalitatieve methode voor een enkele casus, namelijk de EU-taxonomie. Tijdens de analyse wordt de hoofdvraag beantwoord: Wat is het effect van economische belangengroepen op de EU-taxonomie vergeleken met het effect van milieubelangengroepen? Deze hoofdvraag zal beantwoord worden door middel van een inhoudsanalyse van documentatie zoals feedback enquêtes. Door deze documentatie te analyseren wordt achterhaald wat de standpunten waren van financiële en milieubelangengroepen. Ook de definitieve rapporten zoals die van de TEG en de taxonomie worden geanalyseerd om een vergelijking te maken tussen de standpunten van milieu- en financiële belangengroepen en de definitieve taxonomie.

3.2 Conceptualisering en operationalisering

Het concept *regulatory capture* kan zoals eerder beschreven verdeeld worden onder verschillende indicatoren: de acties en intenties van de gereguleerde industrie en het aantonen dat het uiteindelijke beleid wordt verschoven van het algemeen belang naar het belang van de industrie (Carpenter, 2014). Hoewel politicoloog Carpenter (2014) in zijn artikel beschrijft dat het essentieel is om het algemeen belang te analyseren omtrent *regulatory capture*, wordt dit echter niet geoperationaliseerd binnen dit onderzoek. De reden hiervoor is met name het gebrek aan kwalitatieve bronnen die het algemeen belang aantonen voor de taxonomie casus. Zo zijn er alleen globale uitspraken gedaan tijdens debatten van het Europees Parlement door verschillende politieke partijen (die volgens Carpenter het algemeen belang vertegenwoordigen) over de taxonomie, waardoor er geen betrouwbare analyse gemaakt kan worden omtrent deze casus. De concepten ‘acties van de gereguleerde industrie’ en ‘verschuiving naar belang van de industrie’ worden wel geoperationaliseerd door middel van de volgende variabelen:

De afhankelijke variabele:

De afhankelijke variabele ‘de wijzigingen in de EU-taxonomie’ meet in hoeverre het uiteindelijke beleid wordt verschoven van het algemeen belang naar het belang van de financiële belanghebbenden of (/en) de milieubelanghebbenden. Om dit te kunnen meten wordt in het volgende hoofdstuk een analyse gemaakt van de conceptversie van de taxonomie, de feedbackantwoorden van financiële belangengroepen en de definitieve EU-taxonomie.

De onafhankelijke variabelen:

De onafhankelijke variabelen binnen dit onderzoek zijn de belangen van de gereguleerde industrie, ook wel de financiële belanghebbenden en de milieubelangengroepen. Om de acties en intenties van de financiële- en milieu belanghebbenden te onderzoeken, wordt er in het volgende hoofdstuk een analyse gemaakt van de feedbackantwoorden verstuurd door deze belangengroepen. Deze feedbackantwoorden zijn afkomstig van de *feedbackcalls* van de technische deskundigengroep voor duurzame financiering (TEG) in 2019. Deze feedbackcalls bestaat uit de enquête genaamd *Call for feedback on TEG report on EU taxonomy* (2019). Deze databron zal verderop in dit hoofdstuk uitgebreid aan bod komen. Om alleen antwoorden van financiële belanghebbenden te analyseren worden alleen de organisaties gekozen die behoren tot sector K van de enquête, namelijk ‘Financiële- en verzekeringsactiviteiten’. De milieubelangengroepen worden gekozen door de respondenten van de enquête te filteren voor ‘non-gouvernementele organisaties’ en met de specialisatie ‘*sustainability*’ of ‘*environment*’.

3.3 Casus

Om de verwachting beschreven in het vorig hoofdstuk te kunnen testen gebruik ik de gegevens afkomstig van de casus EU-taxonomie verordening. De EU-taxonomie verordening is een onderdeel van ‘The Green Deal’. De taxonomie bevat een lijst van economische activiteiten die als leidraad gelden voor beleggers om te investeren in duurzame ondernemingen, grondstoffen of producten. De taxonomieverordening streeft naar de volgende zes doelen:

- ‘Beperking van klimaatverandering
- Aanpassing aan klimaatverandering
- Het duurzame gebruik en de bescherming van water en mariene hulpbronnen
- De transitie naar een circulaire economie
- Preventie en bestrijding van vervuiling
- De bescherming en het herstel van biodiversiteit en ecosystemen’

(EU Taxonomy for Sustainable Activities, 2020)

Op 9 december publiceerde de Europese Commissie in het Publicatieblad een eerste gedelegeerde handeling betreffende de eerste twee doelen, namelijk duurzame activiteiten voor beperking en aanpassing van klimaatverandering. Deze handeling is vervolgens van toepassing gebracht in januari 2022. In het najaar van 2022 zal de tweede gedelegeerde handeling

gepubliceerd worden over de overige doelstellingen (*EU Taxonomy for Sustainable Activities*, 2020).

Voor het ontwikkelen van deze gedelegeerde handelingen richtte de Europese Commissie na overeenstemming van hun wetgevingsvoorstellen in mei 2018 een technische deskundigengroep voor duurzame financiering (TEG) op (Technical Expert Group on Sustainable Finance (TEG), 2018). De TEG kreeg als hoofdtaak om de Europese Commissie te ondersteunen bij het ontwikkelen van een algemeen classificatiesysteem voor duurzame economische activiteiten bij de EU-taxonomie. Daarnaast konden zij advies geven over de richtlijnen voor bedrijven om hun duurzame investeringen te publiceren en de methodologieën voor een aantal klimaatbenchmarks (Stakeholder Dialogue on Sustainable Finance - Final Reports of the Technical Expert Group, 2020). Op 8 juli 2018 startte de TEG met haar werkzaamheden rondom de taxonomie. Het team bestaat uit 35 leden afkomstig uit de burgermaatschappij, de financiële sector, de academische wereld, het bedrijfsleven en waarnemers van EU-overheidsinstanties (Technical Expert Group on Sustainable Finance (TEG), 2018).

De EU-taxonomie kan beschouwd worden als een *comparable case* (Levy, 2008) in verhouding tot de Europese regelgeving voor financiën. Zoals beschreven in het theorie hoofdstuk maakt de Europese Unie regelmatig gebruik van consultaties voor experts bij financiële regelgeving (James, Pagliari & Young, 2020; Underhill & Zhang, 2008). Zo staan er op dit moment verschillende consultaties open met betrekking tot het thema financiering (Raadplegingen, z.d.). Men kan nu bijvoorbeeld feedback leveren op de regelgeving die van toepassing is op het gebruik van in een derde land beheerde benchmarks (European Commission, 2022). Een verschil echter tussen deze algemene consultaties en de feedbackrondes van de EU-taxonomie is dat voor de taxonomie gebruik wordt gemaakt van de Technical Expert Group (TEG). De TEG wordt met name gebruikt als adviesorgaan voor duurzame financiële regelgeving binnen de Europese Unie. Onderdelen waar zij advies voor geven zijn bijvoorbeeld *European green bond standard*, *EU climate benchmarks and disclosures for benchmarks* en *corporate disclosure of climate-related information* (Technical Expert Group on Sustainable Finance (TEG), 2018). In vergelijking met de algemene consultaties die worden gepubliceerd door de Europese Commissie zelf focust de TEG zich met name op experts rondom de desbetreffende regelgeving.

3.4 Dataverzameling

Om de voorgeschreven hypothese te kunnen testen wordt er een kwalitatief onderzoek gedaan naar de belangen en invloed van verschillende financiële- en milieu belangengroepen. Om tot de conclusie te komen of er sprake is van *regulatory capture* bij de taxonomie casus analyseer ik in het volgende hoofdstuk de reacties op het openbare feedbackrapport over de taxonomie. Deze data zijn gepubliceerd door de Europese Commissie en is onderdeel van het TEG-eindrapport over de EU-taxonomie (*Published Results: taxonomy feedback first round climate change mitigation activities*, 2019). De TEG kreeg namelijk van de Europese Commissie de taak om een rapport op te stellen op basis van een raadpleging van meerdere relevante belanghebbenden (*Invitation for Feedback and Expert Workshops on Taxonomy*, 2018). Dit rapport bevat aanbevelingen met betrekking tot het ontwerp van de taxonomie, evenals richtlijnen over hoe ondernemingen gebruik moeten maken van de taxonomie. Daarnaast vat het rapport de economische activiteiten samen die onder de technische criteria vallen van de taxonomie (EU Technical Experts Group On Sustainable Finance, 2020).

De TEG verzamelde tussen december 2018 en februari 2019 feedback van meer dan 500 stakeholders. De eerste ronde feedback bestond uit een vragenlijst met onderwerpen zoals activiteiten die substantieel bijdragen aan de beperking van klimaatverandering (Technical Expert Group on Sustainable Finance, 2019). Experts en andere belanghebbenden hadden tot 22 februari de tijd om feedback in te dienen over deze economische activiteiten en de voorgestelde criteria waar deze lijst van economische activiteiten aan moet voldoen. Zo moeten de activiteiten bijvoorbeeld een substantiële bijdrage leveren aan klimaatmitigatie. Op de vragen over de klimaatmitigatie-activiteiten gaven 257 belanghebbenden feedback (*Invitation for Feedback and Expert Workshops on Taxonomy*, 2018).

De eerste ronde feedback enquête gepubliceerd door de Europese Commissie zal voor dit onderzoek geanalyseerd worden (*Published Results*, 2019). De bron bevat namelijk veel informatie over de houding en standpunten van financiële- en milieu belangengroepen doordat beide belangengroepen antwoorden hebben ingediend voor vragen over de EU-taxonomie. De bron is vindbaar op de algemene site van de Europese Commissie bij het onderdeel EU-Surveys (EUSurvey - Welcome, z.d.). Om toegang te krijgen tot de enquête zoekt men op de term *taxonomy* binnen de database voor de jaren 2018 en 2019. De EU-survey is een online-enquêtebeheersysteem van de Europese Commissie, dat interoperabiliteitsoplossingen voor Europese overheidsdiensten promoot.

De antwoorden op de enquête worden vervolgens in het volgende hoofdstuk vergeleken

met *The Taxonomy Climate Delegated Act* (2021/2139), gepubliceerd op 9 december 2021. Deze bron vindt men door gebruik te maken van het online archief Eur-lex, waar men een verzameling kan vinden van juridische documenten van de EU. Door de zoektermen ‘Climate Delegated Act’ in te voeren in het online archief met de periode laatste vier jaar, vindt men het document (EU-recht - EUR-Lex, z.d.).

3.5 Methode van data-analyse

De inhoudsanalyse voor dit onderzoek richt zich op overheidsdocumenten. Om de benodigde informatie te verzamelen is gekozen voor een selecte steekproef. Voor de onafhankelijke variabele plaats ik elke belanghebbende in een subpopulatiegroep: Financiële belanghebbenden (leden of vertegenwoordigers van een financiële organisatie) en milieu belanghebbenden (leden of vertegenwoordigers van een milieuorganisatie). De financiële belangengroepen die geanalyseerd zullen worden zijn bijvoorbeeld *The Corporate Forum on Sustainable Finance & Finance Denmark* en milieubelangengroepen zoals WWF, FSC & *Zero Waste Europe*.

Om de onafhankelijke variabele (intenties en voorkeuren van financiële en milieu belanghebbenden) te analyseren wordt de TEG-enquête in het volgend hoofdstuk geanalyseerd op basis van frequentie van individuele woorden en zinsdelen. Zo wordt er geanalyseerd welke belanghebbende over welke activiteit binnen de taxonomie zijn mening wil geven. Dit kan bijvoorbeeld gaan om A) Landbouw, bosbouw en visserij, B) Productie, C) Elektriciteits-, gas-, stoom- en airconditioningvoorziening, D) Transport en opslag, E) Bouw en tot slot L) Vastgoedactiviteiten. Vervolgens worden de feedback geordend door middel van vier antwoorden bestaande uit ‘Ja’, ‘Nee’, ‘Ik weet het niet/geen mening’ en ‘geen antwoord’. Om meer gedetailleerde informatie te verzamelen over de belanghebbenden worden ook andere categorieën gecodeerd zoals type organisatie, activiteitenveld of sector en registratie transparantieregister.

Tot slot wordt de mate van invloed van de verschillende belanghebbenden gecodeerd op basis van individuele woorden en zinsdelen beschreven in de definitieve EU-taxonomie, ook wel de *Taxonomy Climate Delegated Act* (2021/2139). Deze inhoudsanalyse wordt uitgevoerd door middel van een kleurcodeboek. Wanneer een antwoord van een belanghebbende beschreven in de TEG-enquête overeenkomt met de woorden of zinsdelen in de definitieve EU-taxonomie wordt het antwoord van de belanghebbende vervolgens goedgekeurd en kleurt het groen. Er is dan sprake van een wijziging binnen de definitieve taxonomie door een antwoord van een belanghebbende. Wanneer juist het tegenovergestelde van de feedback beschreven

wordt in de definitieve EU-taxonomie krijgt het antwoord een rode kleur en wordt het als ‘niet opgenomen in de taxonomie’ geordend. Tot slot kan een antwoord ook geordend worden als ‘neutraal’ wanneer het antwoord van de belanghebbende maar deels overeenkomt met de definitieve verordening. Dan ontvangt het antwoord de kleur geel. De aantallen per kleur worden vervolgens opgeteld en weergegeven als percentage in het volgende hoofdstuk.

3.6 Validiteit en betrouwbaarheid

Betrouwbaarheid

De data van dit onderzoek is afkomstig van online enquête en gepubliceerde gedelegeerde handelingen. Doordat de enquête in 2018 en 2019 is afgenomen door de TEG ligt een deel van de mate van betrouwbaarheid bij de TEG zelf. De online enquêtes van de TEG worden per onderdeel van de taxonomie gepubliceerd waar vervolgens stakeholders aan deel kunnen nemen. Doordat er meerdere enquêtes worden afgenomen is er dus sprake van test-hertest. Voor dit onderzoek wordt echter alleen de enquête geanalyseerd uit 2019 betreffende klimaatmitigatie aangezien er nog geen nieuwe enquête onderzoeken zijn uitgebracht door de TEG. Hierdoor is de herhaalbaarheid van de enquête niet volledig gewaarborgd.

De replicerbaarheid van dit onderzoek zelf wordt echter wel gewaarborgd. Zo wordt in dit hoofdstuk uitgebreid ingegaan op de methodologie van dit onderzoek zoals het vermelden van het type onderzoek, de onderzoeksmethode, de dataverzameling en de data-analyse. Hierdoor kan men in de toekomst met nieuwe data hetzelfde onderzoek uitvoeren.

Validiteit

Om een hoge mate van externe validiteit te bereiken binnen een onderzoek is het belangrijk om te analyseren in hoeverre de sample van een onderzoek iets kan zeggen over de populatie. Voor dit onderzoek kan dan bijvoorbeeld de vraag gesteld worden: in hoeverre is de taxonomie een goed voorbeeld voor de Europese financiële regelgeving? Zoals eerder beschreven in dit hoofdstuk wordt de taxonomie niet beoordeeld door een officiële consultatie zoals voorgaande Europese financiële regelgeving, maar door de feedbackantwoorden ingediend door de TEG. Het gebruik van de TEG voor advies van experts is een nieuwe methode bij de Europese financiële regelgeving waardoor de externe validiteit niet volledig gewaarborgd wordt. Desondanks wordt de TEG sinds haar oprichting in 2018 voor veel verschillende duurzame besluitvorming om advies gevraagd.

De interne validiteit binnen dit onderzoek wordt daarentegen zo goed mogelijk

gewaarborgd doordat het gebruik maakt van een methode die in andere publicaties is gehanteerd (Yackee & Yackee, 2006; Golden, 1998). De methode wordt onder andere uitgevoerd door de bestuurskundigen Jason Webb Yackee en Susan Webb Yackee in hun artikel ‘*A Bias Towards Business? Assessing Interest Group Influence on the U.S. Bureaucracy*’ (2006). In hun onderzoek analyseerden ze in hoeverre 1700 feedbackantwoorden van private belanghebbenden invloed hebben gehad op 30 Amerikaanse wetten. Om deze invloed te analyseren gebruikten ze eveneens een inhoudsanalyse. Zo analyseerden ze of de maatregel veranderde tussen zijn voorgestelde en definitieve vorm en de mate waarin de feedbackantwoorden om deze wijzigingen verzochten. Hoewel deze methode toegepast is op de Amerikaanse regelgeving kan deze eveneens gebruikt worden voor de Europese regelgeving. Daarom zal deze methode dan ook gebruikt worden voor het resultatenhoofdstuk.

Hoofdstuk 4: Resultaten

4.1 TEG Enquête

Zoals vermeld in hoofdstuk 2 hebben technische experts en belanghebbenden hun feedback ingestuurd aan de TEG voor 24 economische activiteiten die een bijdrage zullen leveren aan klimaatvermindering. De economische activiteiten zijn tijdens de TEG-enquête onderverdeeld in vijf categorieën, namelijk: *Agriculture, forestry and fishing; Manufacturing; Electricity, gas, steam and air conditioning supply; Transportation and storage* en tot slot *Construction and Real estate activities* (Tabel 1). Voor elk van de vierentwintig activiteiten zijn er zeven vragen gesteld in de enquête. Deze vragen gingen onder andere over de principes van de beperking van een economische activiteit, de maatstaven en drempels en het risico op significante schade bij een activiteit. Voor dit onderzoek worden alleen de antwoorden op de eerste vijf vragen per activiteit geanalyseerd. Deze vragen luiden als volgt:

- 1) *Do you agree with the proposed principle for determining a substantial contribution to climate mitigation for this activity? If not, why?*
- 2) *Do you agree with the proposed metrics for assessing the extent of the mitigation contribution? If not, why?*
- 3) *Where thresholds have been considered, please indicate whether you agree with the proposed thresholds for the activity to qualify for inclusion in the taxonomy.*
- 4) *Do you agree with the ‘do no significant harm’ criteria identified for these activities?*
- 5) *Is there any key area where significant harm needs to be avoided and which is not mentioned already?*

(Invitation for Feedback and Expert Workshops on Taxonomy, 2018)

Tabel 1: Categorieën Macro Sector en activiteiten

Tabel 1 Categorieën economische activiteiten

A Agriculture, forestry and fishing	AFForestation
	Rehabilitation/reforestation
	Reforestation
C Manufacturing	Existing forest management
	Energy and resource efficiency in manufacturing
	Manufacture of renewable energy equipment
	Manufacture of low carbon transport vehicles, equipment and infrastructure
	Manufacture of energy efficiency equipment for buildings
D Electricity, gas, steam and air conditioning supply	Manufacture of other low carbon technologies
	Energy Production (Geothermal)
	Energy Production (Hydro)
	Energy Production (Solar PV)
	Energy Production (Wind energy)
	Energy Production (Ocean Energy)
H Transportation and storage	Energy Production (Concentrated Solar Power)
	Passenger Rail Transport (Interurban)
	Freight Rail Transport
	Urban and suburban passenger land transport (public transport)
	Infrastructure for low carbon transport
	Light passenger cars and commercial vehicles
	Freight transport services by road
	Interurban scheduled road transport services of passengers
F Construction	Construction of new buildings (residential and non-residential)
	Renovation of existing buildings (residential and non-residential)
L Real estate activities	

4.2

Feedback financiële belanghebbenden

Om de acties en standpunten van financiële belanghebbenden te analyseren bracht ik eerst in kaart het aantal deelnemende financiële organisaties. Door middel van de EUSurvey database filterde ik het aantal respondenten tot alleen afkomstig uit de sector K: Financiële- en verzekeringsactiviteiten. Uit het onderzoek blijkt dat in totaal 38 van de 175 respondenten uit belanghebbenden bestonden die behoorden tot deze sector K, ongeveer 21%. Door alleen de

respondenten te analyseren die zijn geregistreerd in het transparantieregister kwam ik uit op 23 instanties, beschreven in bijlage 1 (zie pp. 36-37).

Vervolgens analyseerde ik de acties van deze groep door te onderzoeken voor welke onderdelen van de taxonomie de meeste antwoorden werden ingediend. Uit bijlage 3 (zie pp. 39-42) blijkt dat met name bij de onderdelen *F construction* en *L Real Estate Activities* de respondenten relatief de meeste antwoorden indienden. Tabel 2 toont vervolgens aan welke antwoorden in het algemeen zijn gegeven per onderdeel. Van de 201 mogelijke antwoorden bij de vragen van deze onderdelen bestond 36,5% uit het antwoord ‘nee’ (zie tabel 2). Dit houdt in dat op de concept criteria van de taxonomie er veel kritiek of ook wel verbeterpunten zijn ingediend voor de activiteiten bouw van nieuwe gebouwen en de renovatie van bestaande gebouwen.

Tabel 2 Percentage antwoorden per onderdeel

Antwoord op vragen 1 t/m 5			Geen mening/weet ik niet	Geen antwoord
Categorie	Ja	Nee		
A Landbouw, bos en visserij	5,4%	7,8%	1,5%	85,2%
C Fabricage	12,5%	6,1%	6,9%	66,4%
D Elektriciteit, gas, stoom en lucht	15,5%	8,1%	1,0%	75,9%
H Transport	13,7%	4,3%	4,5%	77,5%
F bouw, L vastgoedactiviteiten	25,7%	36,5%	8,3%	29,6%

Bron 3: Dataset EU Survey Taxonomy Feedback

De vragen behorende tot onderdelen *F construction* en *L Real Estate Activities* waarop de respondenten het meest nee hebben geantwoord zijn vragen 1 en 2: het principe van de mitigatie criteria en de voorgestelde metriek behorende tot de economische activiteit. Uit de antwoorden op vraag 1 blijkt dat de financiële organisaties *Association of German Pfandbrief Banksen* en *German Banking Industry Committee* van mening waren dat de criteria behorende tot duurzame bouw te streng is. In de concept taxonomie worden namelijk ‘alleen best presterende gebouwen op basis van BKG-emissies of energie-efficiëntie’ opgenomen tot de groene lijst (Commission

Technical Expert Group on Sustainable Finance (TEG), 2019). Volgens *Association of German Pfandbrief Banks* en *German Banking Industry Committee* moeten andere gebouwen die niet volledig overeenkomen met de voorgestelde eisen van de taxonomie ook behoren tot de ‘groene lijst’. *Association of German Pfandbrief Banks* onderbouwden hun antwoord door de volgende zin: ‘If the criteria cannot be met by credit institutions, there is a risk that the means needed to finance climate mitigation will not be provided.’ (Published Results, 2019). Hiermee geven ze aan dat het risico ontstaat dat kredietinstellingen niet zullen investeren in duurzame bouw, aangezien de taxonomie-criteria te hoog is.

Daarnaast stelden meerdere organisaties (*Finance Denmark*, AFME, en *German Banking Industry Committee*) de vraag of bestaande energie efficiënte gebouwen zonder renovatie eveneens op de groene lijst worden gezet (Published Results: taxonomy feedback first round climate change mitigation activities, 2019). Tot slot is *The Association of German Pfandbrief Banks* van mening dat de continue monitoring van de energieprestaties bij huiseigenaren beschreven in de conceptversie nog niet haalbaar is. Zij adviseren dan ook om deze monitoring pas op een later moment toe te voegen aan de taxonomie. De organisatie NIB trekt het gebruik van continue monitoring eveneens in twijfel bij hun feedback op vraag 1 (Published Results, 2019).

Uit de resultaten blijkt dat op vraag 2 (de voorgestelde metriek) voor onderdeel F en L verschillende adviezen naar voren komen van de financiële belanghebbenden rondom de voorgestelde maatstaf BENG (Bijna Energieneutraal Gebouw). In de conceptversie van de taxonomie hanteert de Europese Commissie de maatstaf BENG, wat inhoudt dat alle bouw- en renovatieprojecten moeten voldoen aan ‘bijna-energie neutraal gebouwen’ (Technical Expert Group on Sustainable Finance, 2019). De financiële organisatie AFEP beschrijft echter in hun antwoord op de enquêtevraag dat er alleen naleving moet zijn van de maatstaf BENG zonder aanvullende drempels, die nog wel in de conceptversie zijn toegepast. Deze drempels zijn volgens AFEP namelijk ‘not a solution to weak NZEB (nearly Zero Energy Building) definitions: the focus should be on the continued improvement of NZEB definition.’ (Published Results, 2019). Echter vraagt organisatie NIB af of de maatstaf BENG niet te ingewikkeld is om een EU-aanpak op basis van deze maatstaf aan te nemen. Tot slot adviseren drie organisaties om de indicator ‘In-Use-Carbon-Performance (kg CO₂-Equivalent/ m²a)’ te verduidelijken (Published Results, 2019).

Een ander onderdeel waar veel kritische feedback voor is ingediend is onderdeel D: elektriciteit, gas, stoom en lucht. Vergeleken met onderdeel F en L is voor dit onderdeel vooral kritiek geleverd op de voorgestelde drempels en de metriek. Zo blijkt dat de voorgestelde

drempel van 125 gCO₂e/kWh emissie uitstoot per economische activiteit door verschillende organisaties niet goedgekeurd wordt. Van de zes organisaties die hun mening hebben gedeeld over deze drempel blijkt dat vier daarvan de drempel van 125 gCO₂e/kWh te hoog vonden voor verschillende economische activiteiten. Een reden daarvoor is dat volgens de financiële organisatie NIB de emissie uitstoot voor bijvoorbeeld waterkracht maar 24-28 gCO₂eq/kWh is (Published Results, 2019). Een voorgestelde drempel van 125 gCO₂e/kWh ligt volgens hen dus te hoog om uiteindelijk een 'transition to a net-zero greenhouse gas economy by 2050' (Published Results, 2019). Door een blik te werpen op tabel 2 en bijlage 2 blijkt dus dat de focus van de financiële belanghebbenden met name bij de onderdelen F bouw, L vastgoedactiviteiten en D elektriciteit, gas, stoom en lucht lag.

4.3 Feedback milieu belanghebbenden

Naast de feedback van de financiële belanghebbenden is er voor dit onderzoek ook een analyse gemaakt van de feedback van milieubelanghebbenden. Deze groep werd geselecteerd door middel van het filter 'field of activity' toe te voegen in de database waarop het antwoord moest zijn *environment of sustainability*. Vervolgens werden alleen de organisaties gekozen die zichzelf identificeerden als *non-governmental organization*. De gekozen milieuorganisaties zijn vermeld in bijlage 2 (p. 38).

Net zoals bij de respondenten van sector K analyseerde ik bij de milieubelanghebbenden voor welke onderdelen zij de meeste antwoorden hebben ingediend. Uit tabel 3 komt naar voren dat de meeste antwoorden zijn gegeven voor onderdeel A Landbouw, bos en visserij (85,7%). Dit onderdeel bestaat uit economische activiteiten zoals de bebossing, het herstel van bossen binnen Europese gebieden en het bosbeheer. Daarnaast laat de tabel zien dat van alle antwoorden 58,6% het antwoord 'nee' is ingediend voor de vragen behorende bij onderdeel A. Met name op vraag vier over de criteria 'geen significante schade aanrichten' dienden 85% van de milieu respondenten 'nee' in met aanvullend advies (zie bijlage 4). Drie van de zeven geanalyseerde milieurespondenten vonden met name dat naast de focus op de gevolgen voor het milieu ook de positieve en negatieve gevolgen op sociaal niveau aangekaart moesten worden in de taxonomie. Zo gaf de organisatie ECOS aan: 'it is important that negative social impacts are avoided, in particular conflicts with or neglect of legal and traditional rights/claims of the local population, as well a negative impact on their livelihoods and/or economic opportunities.' (Published Results, 2019).

Op de andere categorieën van de taxonomie diende alleen WWF (World Wide Fund for Nature) van alle milieubelanghebbenden antwoorden in. Uit de resultaten blijkt dus dat de focus van milieu belanghebbenden met name bij categorie A lag. Een categorie waarbij WWF het meeste advies leverde is categorie F en L, bouw en vastgoedactiviteiten. De acties van WWF komen dus overeen met de hoeveelheid kritiek geleverd door de financiële belanghebbenden per bepaalde categorie. Kritiek die geleverd werd op de economische activiteiten bouw en renovatie door WWF was wederom het gebruik van de BENG (Nederlandse vertaling van NZEB) metriek als drempel of maatstaf voor het goedkeuren van de economische bouwactiviteiten. Volgens WWF is het gebruik van de BENG maatstaf niet voldoende voor deze twee activiteiten aangezien het alleen focus legt op de gebruiksfase en niet de bouwfase zelf.

‘Reduction of energy consumption and reduction of CO2 emissions can vary in a different manner, due to the construction phase, and to the variation of the CO2 content of energy’ (Published Results, 2019).

Tabel 3 Percentage antwoorden per onderdeel van milieu belanghebbenden

Antwoord op vragen 1 t/m 5			Geen mening/weet ik niet	Geen antwoord
Categorie	Ja	Nee		
A Landbouw, bos en visserij	23,6%	58,6%	3,6%	14,3%
C Fabricage	4,6%	8,0%	1,1%	86,2%
D Elektriciteit, gas, stoom en lucht	4,3%	6,7%	0,9%	88,1%
H Transport	4,9%	8,9%	4,5%	85,7%
F bouw, L vastgoedactiviteiten	2,8%	11,4%	0%	85,7%

Bron 4: Dataset EU Survey Taxonomy Feedback

4.4 Overeenkomst feedback en de definitieve taxonomie

Financiële belanghebbenden:

Om te onderzoeken in hoeverre de feedback van de respondenten opgenomen is in de EU-taxonomie vergeleek ik de antwoorden van de feedbackronde met de criteria per economische

activiteit beschreven in de definitieve taxonomie (Gedelegeerde Verordening (EU) 2021/2139). Door middel van een kleurcodering zijn de resultaten vervolgens ingevoerd in tabel 4. De tabel toont aan dat over het algemeen slechts 39,6% van de feedback van financiële belanghebbenden overeenkomt met de criteria beschreven in de definitieve taxonomie. Voor categorie D ‘Elektriciteit, gas, stoom en lucht’ blijkt dat slechts 28,6 % van de feedback is overgenomen van de belanghebbenden, terwijl de belanghebbenden daar wel veel advies voor hadden ingediend. Het algemene advies van de belanghebbenden bij dit onderdeel, namelijk de toegestane emissie uitstoot verlagen, is vrijwel voor geen van de behorende activiteiten overgenomen. Zo is aangegeven in de verordening dat ‘De broeikasgasemissies gedurende de levenscyclus van de productie van warmte/koude uit geothermische energie lager zijn dan 100 g CO₂e/kWh’ (Gedelegeerde Verordening (EU) 2021/2139, p 82). Hoewel dit wel een verlaging is, eisten het merendeel van de belanghebbenden voor een veel lagere maximum broeikasuitstoot (Published Results, 2019).

Een onderdeel waar de feedback voor 61,5% (zie tabel 4) is toegepast op de definitieve taxonomie is categorie C ‘fabricage’. Met name de adviezen ingediend voor de economische activiteit 7 ‘Fabricage van koolstofarme technologieën voor vervoer’ zijn vrijwel volledig overgenomen in de definitieve taxonomie. Zo adviseerden verschillende belanghebbenden dat de productie van koolstofarme technologieën niet alleen gericht moet zijn op de ‘nul directe emissies’, maar ook op hybride systemen (Published Results, 2019). Dit houdt in dat productie door middel van hybride systemen eveneens goedgekeurd moeten worden als duurzame activiteit. Dit advies is duidelijk terug te zien in de definitieve taxonomie (Gedelegeerde Verordening (EU) 2021/2139, p. 43). Daarnaast blijkt uit tabel 4 dat de antwoorden voor de categorieën F ‘bouw’ en L ‘vastgoedactiviteiten’ voor 60 % zijn opgenomen in de taxonomie. Zo zijn er bijvoorbeeld naast de BENG maatstaf geen andere drempels aangenomen in de taxonomie, zoals de financiële organisatie AFEP had geadviseerd (Gedelegeerde Verordening (EU) 2021/2139, p. 124).

Tabel 4 Overeenkomst Feedback financiële belanghebbenden en definitieve taxonomie

Antwoord op vragen 1 t/m 5 Categorie	Feedback opgenomen in de taxonomie	Feedback niet opgenomen in de taxonomie	Komt deels wel/niet overeen
A Landbouw, bos en visserij	62,5%	37,5%	0%

C Fabricage	61,5%	38,5%	0%
D Elektriciteit, gas, stoom en lucht	28,6%	67,8%	3,6%
H Transport	40,7%	48,1%	11,1%
F bouw, L vastgoedactiviteiten	60%	40%	0%
Alle categorieën	39,6%	44,8%	5,2%

Milieubelanghebbenden:

Van de 61 relevante feedback antwoorden van de milieubelanghebbenden zijn er uiteindelijk 27 antwoorden duidelijk terug te zien in de definitieve criteria van de economische activiteiten. Dat is dus een percentage van 44,3% (tabel 5). Een onderdeel waar de feedback van de milieu respondenten (in dit geval alleen WWF) grotendeels is opgenomen in definitieve taxonomie is categorie H ‘transport’. Zo adviseerde WWF meerdere malen dat de tekst voor het criterium van activiteit 16 en 17 (Interstedelijk personen- en goederenvervoer per spoor) van "*substantial GHG reductions*" gewijzigd moest worden naar "*full decarbonisation*", aldus *zero direct emissions (Published Results, 2019)*. In de definitieve taxonomie staat dan ook vervolgens aangegeven: ‘(a) de directe CO₂-(uitlaat) emissies van de treinen en passagiersrijtuigen zijn gelijk aan nul’ (Gedelegeerde Verordening (EU) 2021/2139, p. 102).

Tabel 5 Overeenkomst Feedback Milieubelanghebbenden en definitieve taxonomie

Antwoord op vragen 1 t/m 5	Feedback opgenomen in de taxonomie	Feedback niet opgenomen in de taxonomie	Komt deels wel/niet overeen
A Landbouw, bos en visserij	35,7%	53,6%	13,6%
C Fabricage	62,5%	37,5%	0%
D Elektriciteit, gas, stoom en lucht	36,4%	36,4%	27,3%
H Transport	75%	25%	0%
F bouw, L vastgoedactiviteiten	20%	80%	0%
Alle categorieën	44,3%	45,9%	9,8%

4.5 Analyse

De resultaten uit bijlage 3 en 4 van dit onderzoek tonen aan dat er een kleinere hoeveelheid belanghebbenden uit de milieu-sector feedback hebben ingediend over de mitigatie van economische activiteiten vergeleken met de belanghebbenden uit de financiële sector. Verder geven zes van de zeven milieu respondenten alleen feedback op categorie A van de EU-taxonomie, namelijk de activiteiten omtrent landbouw, bos en visserij. Hoewel er uit de data geen duidelijke oorzaak naar voren komt voor de lage opkomst, lijkt het erop dat het mede komt door de samenstelling van de TEG-groep. De TEG bestaande uit 35 leden zijn afkomstig uit sectoren zoals de academische wereld, het bedrijfsleven, de financiële sector en internationale overheidsinstanties (Technical Expert Group on Sustainable Finance (TEG), 2018). Doordat geen van hen afkomstig is van een milieu non-profit organisatie bestaat er een grote kans dat zij deze groep dan ook niet volledig hebben geïnformeerd of benaderd voor de eerste ronde feedback op de mitigatie van de technische criteria voor economische activiteiten. Dit is bijvoorbeeld terug te zien in de tweede ronde feedbackworkshops over de mitigatie, waar 120 experts voor zijn uitgenodigd. Deze groep bevatte slechts één milieu belanghebbenden, namelijk WWF (TEG Group, 2019).

Deze bevindingen doen vermoeden dat in het algemeen de financiële belanghebbenden meer mogelijkheid hadden om de regelgevende instantie (de Europese Commissie) te beïnvloeden, aangezien ze met 23 organisaties feedback hebben ingediend. De 23 organisaties hebben uiteindelijk 246 antwoorden ingediend waarin zij uitleg gaven waarom ze het niet eens waren met een bepaald onderdeel van de technische criteria (zie bijlage 1). De milieu belanghebbenden hebben daarentegen maar 140 adviesantwoorden ingediend (zie bijlage 2). Daarnaast werden vier van de drieëntwintig financiële organisaties gevraagd voor de tweede feedback workshop ronde, een kleine meerderheid vergeleken met het aantal milieubelanghebbenden (TEG Group, 2019). De financiële respondenten hebben dus door middel van de twee feedbackrondes een grotere kans gekregen om hun invloed uit te oefenen op de uiteindelijke taxonomie.

Hoewel de financiële belanghebbenden dus in grotere aantallen feedback hebben geleverd, werd deze feedback over het algemeen niet volledig opgenomen in de definitieve taxonomie. Zo blijkt dat uiteindelijk maar 39,6% van de ingediende antwoorden overeenkomt met de technische screeningcriteria van de Commissie Gedelegeerde Verordening 2021/2139 (tabel 4). Vergeleken met de resultaten uit tabel 3 van de milieu belanghebbenden scoren de

financiële belanghebbenden dus 5 % minder qua overeenkomst met de taxonomie. De resultaten ondersteunen dus niet de verwachting beschreven in hoofdstuk twee. Deze verwachting bestond uit:

Als de theorie van regulatory capture van toepassing is op de casus EU-taxonomie, dan zouden financiële belangengroepen een grotere mate van invloed hebben op de EU-taxonomie dan de milieubelangengroepen. Milieu belangengroepen beschikken namelijk niet altijd over de middelen expertise en belangrijke privé-informatie.

De resultaten zijn dus verrassend vanuit het financiële regulerende perspectief, aangezien ze suggereren dat regelgeving binnen de financiële sector voor deze casus niet direct leidt tot *regulatory capture*. Dit gaat tegen een aantal beweringen van de bestaande literatuur omtrent *regulatory capture* in, bijvoorbeeld het artikel van Geoffrey Underhill & Xiaoke Zhang (2008). Zij beweerden dat de financiële belanghebbenden veel macht verkrijgen bij regelgeving aangezien de regelgevende instanties de financiële sector als een lastig domein beschrijven waar zij zelf onvoldoende kennis over beschikken. De bevindingen lijken dus de bestaande empirische literatuur over regelgeving tegen te spreken.

Een verklaring hiervoor kan mogelijk het aantal feedbackantwoorden zijn die afkomstig waren van de financiële sector. Zo zijn er naast de sector K ook andere sectoren die een grote hoeveelheid antwoorden hebben ingediend en van belang zijn voor de Europese Commissie, zoals fabrieken die betrokken zijn bij het opwekken van elektriciteit, gas en stoom (sector D) (Published Results, 2019). Wellicht kwamen hun antwoorden niet overeen met de antwoorden van de financiële belanghebbenden.

Er kan echter wel onderscheid gemaakt worden in de hoeveelheid invloed per categorie van de taxonomie. Zo komen de antwoorden van de financiële belanghebbenden in categorie 'F bouw' en 'L vastgoed' meer overeen (60%) met de definitieve taxonomie dan de antwoorden van de milieu belanghebbenden (20%) (zie tabel 4 & 5). Uit de resultaten blijkt dat deze categorie voor de economische belanghebbenden het meest belangrijk was, aangezien ze voor deze categorie de meeste antwoorden hebben ingediend (61 antwoorden). De grote mate van invloed is ook het geval bij categorie A, waarbij 62,5% van de antwoorden van de economische belanghebbenden overeenkwam met de definitieve taxonomie, vergeleken met 35,7% van de antwoorden van de milieubelangengroepen. Over het algemeen is er dus voor de EU-taxonomie geen sprake van grote mate van invloed van economische belanghebbenden, echter verschilt deze invloed wel degelijk per categorie. Met name voor de onderdelen die de financiële

organisaties belangrijk vonden zoals bouw en vastgoed vindt er juist overlap plaats tussen de feedbackantwoorden en de definitieve taxonomie.

Dit resultaat komt voor een deel overeen met de theorie over *saliency* en *quiet politics* van politicoloog Culpepper (2010). *Saliency* houdt het belang in van de kiezer voor een bepaald politiek onderwerp, in vergelijking met andere politieke kwesties. Politieke onderwerpen waar weinig publieke aandacht aan wordt besteed beschrijft Culpepper als *quiet politics*. Volgens Culpepper beheren private organisaties met name bij *quiet politics* onderwerpen een grote mate van invloed en macht, en voor politieke onderwerpen met veel publieke aandacht minder invloed (2010, p. 4).

De theorie van Culpepper kan voor de taxonomie casus in twee richtingen wijzen. Wanneer het ‘algemeen belang’ als kiezer gehanteerd wordt blijkt dat inderdaad de financiële belanghebbenden vrijwel geen invloed hebben gehad op gebieden die veel aandacht verkregen van het algemeen publiek (zoals onderdeel ‘E, elektriciteit, gas, stoom en lucht’). Zoals eerder beschreven in de inleiding werd er namelijk al veel kritiek geuit op dit onderdeel via de media voordat de taxonomie was gepubliceerd. Wanneer de financiële belanghebbenden echter als kiezer worden gehanteerd blijkt dat de theorie juist ontkracht wordt voor de taxonomiecasus. De financiële organisaties hebben namelijk met name de focus gelegd op de onderdelen bouw en vastgoed door een grote hoeveelheid feedback in te leveren voor deze activiteiten. Vanuit dit perspectief blijkt dat zij door juist deze aandacht (ook wel *saliency*) te leggen op de twee onderdelen een grote mate van invloed verkregen op de definitieve taxonomie (zie tabel 4).

Hoofdstuk 5: Conclusie

In deze scriptie heb ik voor de taxonomie casus nieuwe empirische kennis gedeeld met betrekking tot het concept *regulatory capture*. De aanleiding voor het onderzoek was de

toenemende kritiek van verschillende lidstaten op de economische activiteiten die afgelopen jaar zijn toegevoegd aan de *green list* van de taxonomie. Om deze gebeurtenis te begrijpen werd in deze scriptie de hoofdvraag gesteld: *Wat is het effect van economische belangengroepen op de EU-taxonomie vergeleken met het effect van milieubelangengroepen?*

Uit de eerdere literatuur omtrent financiële belanghebbenden kwam duidelijk naar voren dat financiële belanghebbenden veel invloed hebben op de financiële regelgeving vanwege hun expertise en beschikking over privé-informatie. Deze vorm van invloed werd vervolgens in deze scriptie gedefinieerd als *regulatory capture*: een proces waarbij de beleidsmakers de voorkeur van de gereguleerde industrie boven het algemeen belang zetten. De verwachting van dit onderzoek was dan ook dat de financiële belanghebbenden een grotere mate van invloed op de taxonomie hadden vergeleken met milieubelanghebbenden.

De invloed van de financiële- en milieubelanghebbenden werd vervolgens geoperationaliseerd in hoofdstuk drie door middel van een inhoudsanalyse op de feedbackantwoorden van deze belanghebbenden. Deze antwoorden werden vervolgens vergeleken met de definitieve taxonomieverordening, waaruit bleek dat over het algemeen ongeveer 39,6% van de antwoorden van de financiële belanghebbenden waren opgenomen in de definitieve taxonomie. De antwoorden van de milieubelangengroepen waren zelfs voor 44,3% opgenomen in de definitieve taxonomie. Zoals beschreven in de analyse van dit onderzoek kunnen we hierdoor concluderen dat er geen volledig sprake is van *regulatory capture* binnen de taxonomie, aangezien de gereguleerde industrie (financiële organisaties) minder invloed had dan bijvoorbeeld de milieubelangengroepen.

De resultaten uit dit onderzoek gaan dus tegen de bestaande theorie in rondom *regulatory capture*. Deze scriptie biedt dus een verrijking van de theorie doordat het aantoont dat er geen volledig sprake is van *regulatory capture* binnen de EU-taxonomie. Desondanks was de theorie beschreven in hoofdstuk twee zinvol voor deze analyse aangezien er wel degelijk overlap plaatsvond tussen een aantal antwoorden van financiële belanghebbenden en de definitieve taxonomie. Dit gold met name bij onderdelen die de financiële organisaties belangrijk vonden, zoals bouw en vastgoed.

4.1 Beperkingen en suggesties vervolgonderzoek

Door de praktische beperkingen kan deze scriptie geen volledig overzicht bieden van *regulatory capture* aangezien het algemeen belang niet is geanalyseerd. Zoals aangegeven in het hoofdstuk methodologie bestond het parlementair plenair debat rondom de taxonomie met name uit

globale en algemene uitspraken betreffende de taxonomie. Het was hierdoor vrijwel niet mogelijk om een analyse te maken in hoeverre de definitieve taxonomie overeenkomt met het algemeen belang. Desondanks is er binnen dit onderzoek wel een vergelijking gemaakt tussen de belangen van de financiële belanghebbenden en de milieubelanghebbenden. Hoewel de standpunten van de milieubelanghebbenden niet volledig overeen zullen komen met het algemeen belang, toont de analyse in deze scriptie wel aan of de EU-regelgevers meer advies opnamen van de financiële- of milieubelanghebbenden. Voor een vervolgonderzoek adviseer ik echter wel om mede het algemeen belang te operationaliseren, in hoeverre dat mogelijk is.

Daarnaast is zoals beschreven in het methodologie hoofdstuk voor de analyse alleen gebruik gemaakt van één enquête uit 2019 afkomstig van de TEG. Dit komt mede doordat er voor de taxonomie nog geen nieuwe enquêtes zijn uitgebracht door de TEG. Hierdoor is de volledige herhaalbaarheid en betrouwbaarheid van dit onderzoek niet gewaarborgd. Wanneer er nieuwe enquêtes worden uitgevoerd door de TEG kunnen deze eventueel gebruikt kunnen worden voor een vervolgonderzoek, zodat de betrouwbaarheid van onderzoeken betreffende de taxonomie wel gewaarborgd wordt.

Literatuurlijst

- Bernstein, M. H. (2015). *Regulating Business by Independent Commission*. Amsterdam University Press.
- Bunea, A., & Thomson, R. (2014). Consultations with Interest Groups and the Empowerment of Executives: Evidence from the European Union. *Governance*, 28(4), 517–531.
<https://doi.org/10.1111/gove.12119>
- Carpenter, D. P. (2014). The Concept of Regulatory Capture A Short, Inglorious History. In D. A. Moss (Red.), *Preventing Regulatory Capture: special interest influence and how to limit it* (pp. 49–56). Cambridge University Press.
<https://doi.org/10.1017/CBO9781139565875.005>
- Coglianesi, C. (2016). Why it is hard to attribute regulatory crises to capture. *Regulation scholarship in crisis?*, 84, 14–17.
- Commission Technical Expert Group on Sustainable Finance (TEG). (2019, maart). *OVERVIEW OF OUTREACH PLANS*. European Commission.
https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/business_economy_euro/banking_and_finance/documents/sustainable-finance-teg-outreach-plans_en.pdf
- Culpepper, P. D. (2010). *Quiet Politics and Business Power*. Cambridge University Press.
- EU en het klimaatakkoord: klimaatneutraliteit*. (2021, 2 juli). Europees Parlement.
Geraadpleegd op 31 mei 2022, van
<https://www.europarl.europa.eu/news/nl/headlines/society/20191115STO66603/eu-en-het-klimaatakkoord-klimaatneutraliteit>
- EU taxonomy for sustainable activities*. (2020, 7 maart). European Commission - European Commission. Geraadpleegd op 19 april 2022, van https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/sustainable-finance/eu-taxonomy-sustainable-activities_en

- EU-recht - EUR-Lex.* (z.d.). EUR-Lex. Geraadpleegd op 30 mei 2022, van <https://eur-lex.europa.eu/homepage.html?locale=nl>
- EUSurvey - Welcome.* (z.d.). EUSurvey. Geraadpleegd op 30 mei 2022, van <https://ec.europa.eu/eusurvey/home/welcome>
- Golden, M. M. (1998). Interest Groups in the Rule-Making Process: Who Participates? Whose Voices Get Heard? *Journal of Public Administration Research and Theory*, 8(2), 245–270. <https://doi.org/10.1093/oxfordjournals.jpart.a024380>
- Invitation for feedback and expert workshops on taxonomy.* (2018, 12 juni). European Commission. Geraadpleegd op 20 april 2022, van https://ec.europa.eu/info/publications/181217-sustainable-finance-taxonomy-feedback_en#feedback
- McCarty, N. (2014). Complexity, Capacity, and Capture. *Preventing Regulatory Capture*, 99–123. <https://doi.org/10.1017/cbo9781139565875.009>
- NOS. (2022, 4 januari). *Zijn gas en kernenergie groen? Brussel vindt van wel.* Geraadpleegd op 31 mei 2022, van <https://nos.nl/nieuwsuur/artikel/2411818-zijn-gas-en-kernenergie-groen-brussel-vindt-van-wel>
- Pagliari, S., & Young, K. L. (2013). Leveraged interests: Financial industry power and the role of private sector coalitions. *Review of International Political Economy*, 21(3), 575–610. <https://doi.org/10.1080/09692290.2013.819811>
- Pauly, L. W. (2007). Andrew Baker: The Group of Seven: Finance Ministries, Central Banks and Global Financial Governance. *New Political Economy*, 12(4), 569–574. <https://doi.org/10.1080/13563460701661603>
- Poolen, D. (2020, 22 oktober). *De EU Taxonomie – Een nieuwe groene taal voor bedrijven.* RaboResearch - Economisch Onderzoek. Geraadpleegd op 31 mei 2022, van

<https://economie.rabobank.com/publicaties/2020/oktober/de-eu-taxonomie-een-nieuwe-groene-taal-voor-bedrijven/>

Posner, R. A. (1974). *Theories of Economic Regulation*. Cambridge, Mass. National Bureau of Economic Research.

Published Results: taxonomy feedback first round climate change mitigation activities.

(2019). EU Survey. Geraadpleegd op 20 april 2022, van

<https://ec.europa.eu/eusurvey/publication/taxonomy-feedback-first-round-climate-change-mitigation-activities?surveylanguage=en>

Raadplegingen. (z.d.). Europese Commissie. Geraadpleegd op 25 mei 2022, van

https://ec.europa.eu/info/consultations_nl?combine=financ&order_by_status=All&field_core_topics_target_id_entityreference_filter=All&page=1

Spek, A. (2021, 20 september). *Europese regelgeving rondom duurzaamheid kan nu al*

invloed hebben op rapportages financiële instellingen. Portaal Duurzaam Financieel.

Geraadpleegd op 24 mei 2022, van <https://www.duurzaam-beleggen.nl/blog/europese-regelgeving-rondom-duurzaamheid-kan-nu-al-invloed-hebben-op-rapportages-financiele-instellingen/>

Stakeholder dialogue on sustainable finance - Final reports of the Technical Expert Group.

(2020, 12 maart). European Commission - European Commission. Geraadpleegd op

19 april 2022, van https://ec.europa.eu/info/events/finance-200312-sustainable-finance_en

Stigler, G. J. (1971). The Theory of Economic Regulation. *The Bell Journal of Economics*

and Management Science, 2(1), 3. <https://doi.org/10.2307/3003160>

Targeted consultation on the regime applicable to the use of benchmarks administered in a

third country. (2022). European Commission. Geraadpleegd op 25 mei 2022, van

https://ec.europa.eu/info/consultations/finance-2022-benchmarks-third-country_nl

- Technical Expert Group on Sustainable Finance. (2019, december). *Taxonomy pack for feedback and workshops invitations*.
- Technical expert group on sustainable finance (TEG). (2018, 6 augustus). European Commission - European Commission. Geraadpleegd op 19 april 2022, van https://ec.europa.eu/info/publications/sustainable-finance-technical-expert-group_en
- TEG Group. (2019, juni). *List of selected experts that will be invited to the workshops on sustainable finance taxonomy*. European Commission.
- Tsingou, E. (2014). Club governance and the making of global financial rules. *Review of International Political Economy*, 22(2), 225–256.
<https://doi.org/10.1080/09692290.2014.890952>
- Underhill, G. R. D., & Zhang, X. (2008). Setting the rules: private power, political underpinnings, and legitimacy in global monetary and financial governance. *International Affairs*, 84(3), 535–554. <https://doi.org/10.1111/j.1468-2346.2008.00723.x>
- Van de Wiel, C. (2022, 1 februari). *Het ‘groene label’ van de Europese Commissie voor investeringen, is al vóór invoering controversieel*. NRC. Geraadpleegd op 31 mei 2022, van <https://www.nrc.nl/nieuws/2022/02/02/het-groene-label-van-de-europese-commissie-voor-investeringen-is-al-voor-invoering-controversieel-a4083974>
- Yackee, J. W., & Yackee, S. W. (2006). A Bias Towards Business? Assessing Interest Group Influence on the U.S. Bureaucracy. *The Journal of Politics*, 68(1), 128–139.
<https://doi.org/10.1111/j.1468-2508.2006.00375.x>
- Yackee, S. W. (2021). Regulatory Capture’s Self-Serving Application. *Public Administration Review*. <https://doi.org/10.1111/puar.13390>

Bijlages

Bijlage 1: Kenmerken respondenten financiële belanghebbenden

	Respondenten sector K: Financiële- en verzekeringsactiviteiten	Land
1)	BDEW Bundesverband der Energie- und Wasserwirtschaft e. V.	Duitsland
2)	MSCI	Hoofdkantoor New York
3)	Green Planet Consulting Limited	Verenigd Koninkrijk
4)	BANCO BILBAO VIZCAYA ARGENTARIA (BBVA)	Spanje
5)	Nordic Investment Bank	Finland
6)	Triodos Bank	Nederland
7)	Association of German Pfandbrief Banks, vdp	Duitsland
8)	AFEP - French Association of Large Companies	Frankrijk
9)	Better Finance	Belgie
10)	EFBS	Frankrijk
11)	Schwäbis Hall	Duitsland
12)	Verband der Privaten Bausparkassen	Duitsland
13)	EAPB	België
14)	Japan Business Council in Europe	België
15)	GRESB B.V.	Nederland
16)	German Banking Industry Committee	Duitsland
17)	Finance Denmark	Denemarken

18)	AFME Association for Financial Markets in Europe	Zweden
19)	NATIXIS	Frankrijk
20)	Group La Francaise	Frankrijk
21)	Swedbank AB	Zweden
22)	Landshypotek Bank AB (publ)	Zweden
23)	Groupe Caisse des Dépôts	Frankrijk

Bron 2: Dataset EUSurvey Taxonomy Feedback

Bijlage 2: Kenmerken respondenten milieubelanghebbenden

	Respondenten Milieu Belanghebbenden	Land
1.	WWF	Frankrijk
2.	Conservation International	Verenigde Staten
3.	ECOS	België
4.	CEWEP, Confederation of European Waste-to-Energy Plants	België
5.	Fern	België
6.	ARA	Duitsland
7.	Environmental Paper Network - Finance Working Group	Nederland

Bron 3: Dataset EUSurvey Taxonomy Feedback

Bijlage 3: Antwoorden financiële belanghebbenden TEG

A Landbouw, bos en visserij	Ja	Nee	Geen mening	Geen antwoord
Vraag:				
1	3	2	1	17
2	1	3	1	18
3	1	2	2	18
4	2	2	0	19
5	2	1	2	18
1	1	2	0	20
2	1	1	0	21
3	1	1	0	21
4	0	2	0	21
5	2	0	0	21
1	1	2	0	20
2	1	1	0	21
3	1	1	0	21
4	0	2	0	21
5	1	1	0	21
1	2	3	0	18
2	1	3	0	19
3	1	2	1	19
4	0	4	0	19
5	3	1	0	19
Totaal	25	36	7	392

C Fabricage	Ja	Nee	Geen mening	Geen antwoord
Vraag:				
1	7	0	0	16
2	5	2	0	16
3				
4	1	2	3	17
5	1	2	3	17
1	6	2	0	15
2	4	3	0	16
3	1	1	3	18

	4	3	2	2	16
	5	4	2	2	15
	1	5	2	0	16
	2	16	0	5	2
	3	2	1	3	17
	4	2	1	3	17
	5	3	1	3	16
	1	4	1	0	18
	2	1	4	0	18
	3	2	3	0	18
	4	2	0	2	19
	5	0	2	2	19
	1	3	0	2	18
	2	0	2	2	19
	3	0	1	3	19
	4				
	5	0	1	2	20
	Totaal	72	35	40	382

D Elektriciteit, gas, stoom en lucht	Ja	Nee	Geen mening	Geen antwoord	
Vraag:					
	1	6	2	0	15
	2	4	3	0	16
	3	3	3	1	16
	4	5	1	0	17
	5	1	4	1	18
	1	6	0	0	17
	2	3	3	0	17
	3	1	5	0	17
	4	5	1	0	17
	5	1	5	0	17
	1	7	1	0	15
	2	5	2	0	16
	3	3	2	2	16
	4	5	1	0	17
	5	1	4	0	18
	1	6	1	0	16
	2	5	2	0	16
	3	4	2	0	17
	4	5	1	0	17

	5	2	3	0	18
	1	4	0	0	19
	2	3	1	0	19
	3	2	1	0	20
	4	4	0	0	19
	5	1	3	0	19
	1	4	0	0	19
	2	3	1	0	19
	3	2	2	0	19
	4	4	0	0	19
	5	2	2	0	19
Totaal		107	56	4	524

H Transport		Ja	Nee	Geen mening	Geen antwoord
Vraag:					
	1	6	0	0	17
	2	5	0	1	17
	3	1	3	1	18
	4	3	1	1	18
	5	2	2	1	18
	1	5	0	0	18
	2	5	0	0	18
	3	1	4	0	18
	4	4	1	0	18
	5	1	4	0	18
	1	5	0	0	18
	2	4	0	1	18
	3	3	0	3	17
	4	2	1	2	18
	5	3	2	1	17
	1	6	1	0	16
	2	5	1	1	16
	3	2	2	2	17
	4	4	0	2	17
	5	1	3	2	17
	1	7	0	0	16
	2	4	1	2	16
	3	3	0	2	18
	4	4	0	1	18
	5	1	2	2	18

	1	5	0	0	18
	2	3	1	1	18
	3	1	1	3	18
	4	3	0	1	19
	5	2	2	1	18
	1	4	0	0	19
	2	2	1	1	19
	3	1	0	2	20
	4	1	1	1	20
	5	1	1	1	20
Totaal		110	35	36	624

F bouw, L vastgoedactiviteiten		Ja	Nee	Geen mening	Geen antwoord
Vraag:					
	1	8	11	0	4
	2	5	12	0	6
	3	6	8	4	5
	4	7	8	2	6
	5	7	5	4	7
	1	8	8	0	7
	2	4	10	1	8
	3	6	8	2	7
	4	6	7	1	9
	5	2	7	5	9
Totaal		59	84	19	68

Bijlage 4: Antwoorden milieubelanghebbenden TEG

A Landbouw, bos en visserij		Ja	Nee	Geen mening	Geen antwoord
Vraag:					
	1	3	3	0	1
	2	1	5	0	1
	3	1	4	1	1
	4	0	6	0	1
	5	4	1	1	1
	1	2	4	0	1
	2	1	5	0	1
	3	1	5	0	1
	4	0	6	0	1
	5	3	2	1	1
	1	2	4	0	1
	2	1	5	0	1
	3	1	5	0	1
	4	0	6	0	1
	5	4	1	1	1
	1	2	4	0	1
	2	1	5	0	1
	3	2	4	0	1
	4	0	6	0	1
	5	4	1	1	1
Totaal		33	82	5	20

C Fabricage		Ja	Nee	Geen mening	Geen antwoord
Vraag:					
	1	1	0	0	6
	2	0	1	0	6
	3	0	1	0	6
	4	0	1	0	6
	5	0	1	0	6
	1	1	0	0	6
	2	0	1	0	6
	3	0	0	1	6
	4	0	0	1	6

	5	1	0	0	6
	1	1	0	0	6
	2	0	2	0	6
	3	0	1	0	6
	4	0	1	0	6
	5	1	0	0	6
	1	1	0	0	6
	2	0	1	0	6
	3	1	0	0	6
	4	0	1	0	6
	5	0	1	0	6
	1	1	0	0	6
	2	0	0	0	7
	3	0	1	0	6
	4	0	1	0	6
	5	0	1	0	6
Totaal		8	14	2	150

D Elektriciteit, gas, stoom en lucht	Ja	Nee	Geen mening	Geen antwoord	
Vraag:					
	1	0	1	0	6
	2	1	0	0	6
	3	0	1	0	6
	4	0	1	0	6
	5	0	1	0	6
	1	0	1	0	6
	2	1	0	0	6
	3	0	1	0	6
	4	0	1	0	6
	5	1	0	0	6
	1	0	1	0	6
	2	1	0	0	6
	3	0	1	0	6
	4	0	1	0	6
	5	1	0	0	6
	1	1	0	0	6
	2	1	0	0	6
	3	0	0	1	6
	4	0	1	0	6
	5	1	0	0	6

	1	0	0	0	7
	2	0	0	0	7
	3	0	0	0	7
	4	0	1	0	6
	5	1	0	0	6
	1	0	1	0	6
	2	0	0	0	7
	3	0	0	0	7
	4	0	1	0	6
	5	0	0	1	6
	Totaal	9	14	2	185

H Transport		Ja	Nee	Geen mening	Geen antwoord
Vraag:					
	1	0	1	0	6
	2	1	0	0	6
	3	0	1	0	6
	4	0	1	0	6
	5	0	0	1	6
	1	0	1	0	6
	2	1	0	0	6
	3	0	1	0	6
	4	0	1	0	6
	5	1	0	0	6
	1	0	1	0	6
	2	1	0	0	6
	3	0	1	0	6
	4	0	1	0	6
	5	0	1	0	6
	1	0	1	0	6
	2	1	0	0	6
	3	0	1	0	6
	4	0	1	0	6
	5	1	0	0	6
	1	0	1	0	6
	2	0	1	0	6
	3	0	1	0	6

	4	0	1	0	6
	5	1	0	0	6
	1	0	1	0	6
	2	0	1	0	6
	3	1	0	0	6
	4	0	1	0	6
	5	1	0	0	6
	1	0	1	0	6
	2	1	0	0	6
	3	1	0	0	6
	4	0	1	0	6
	5	1	0	0	6
	Totaal	12	22	1	210

F bouw, L vastgoedactiviteiten	Ja	Nee	Geen mening	Geen antwoord	
Vraag:					
	1	0	1	0	6
	2	0	1	0	6
	3	0	1	0	6
	4	0	1	0	6
	5	1	0	0	6
	1	0	1	0	6
	2	0	1	0	6
	3	0	1	0	6
	4	0	1	0	6
	5	1	0	0	6
	Totaal	2	8	0	60